

Ministerie van Volksgezondheid,
Werk en Snelheids
Ministerie van Volksgezondheid,
Werk en Snelheids

Modelmatige schatting ef

COVID-19 wegval zorg | 29-9-2020

Aanleiding en methode

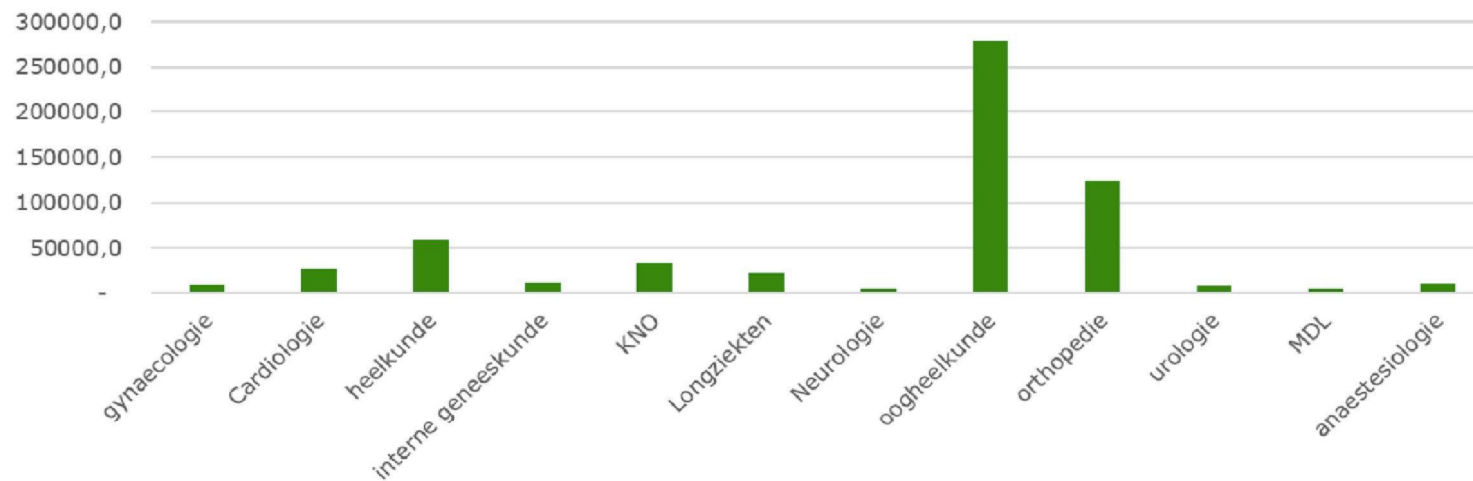
- **Doel: een inschatting krijgen van de mogelijke gezondheidsschade doordat een deel van de zorg is weggevallen**
1. De waarde van behandelingen in kaart brengen:
    - Selectie van veelvoorkomende electieve behandelingen
    - Literatuursearch naar de meerwaarde (QALYs) van de behandeling
  2. Het waardeverlies modelleren:
    - Op basis van wegval MSZ-zorg per specialisme in 2020 (NZa)
    - Effecten van prioritering op urgentie/ernst
    - Scenario-analyse van inhaalzorg

Bevindingen literatuursearch

- 48 aandoeningen: 1,3 miljoen behandelingen in 2018 (ongeveer 27% van MSZ)
- Op basis van effectiviteit uit 90 artikelen: 602.000 QALYs in 2020

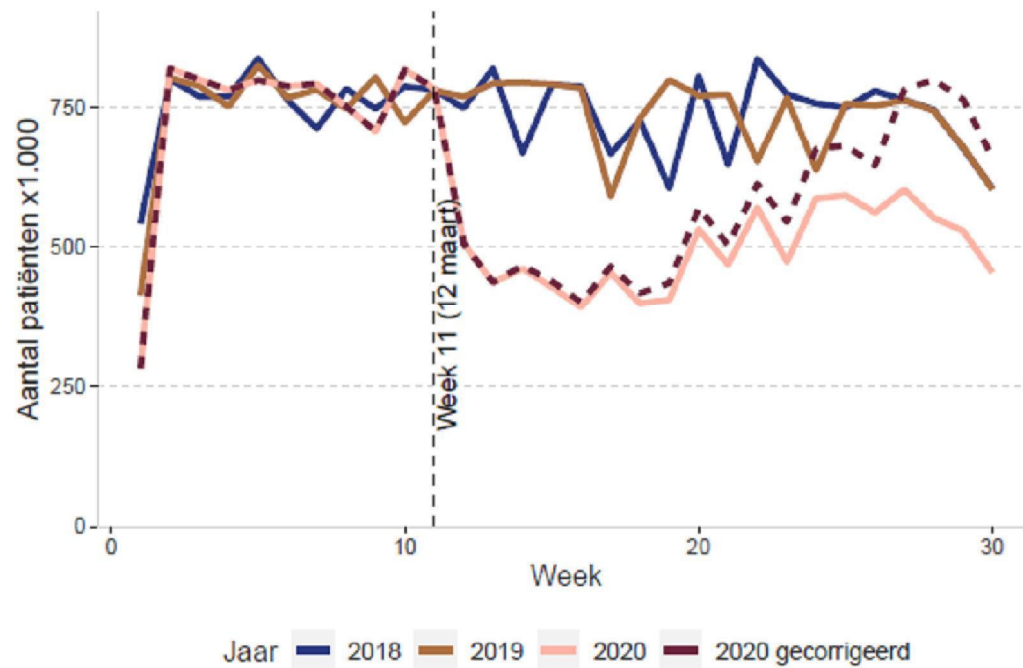
Totaal QALYs in 2018

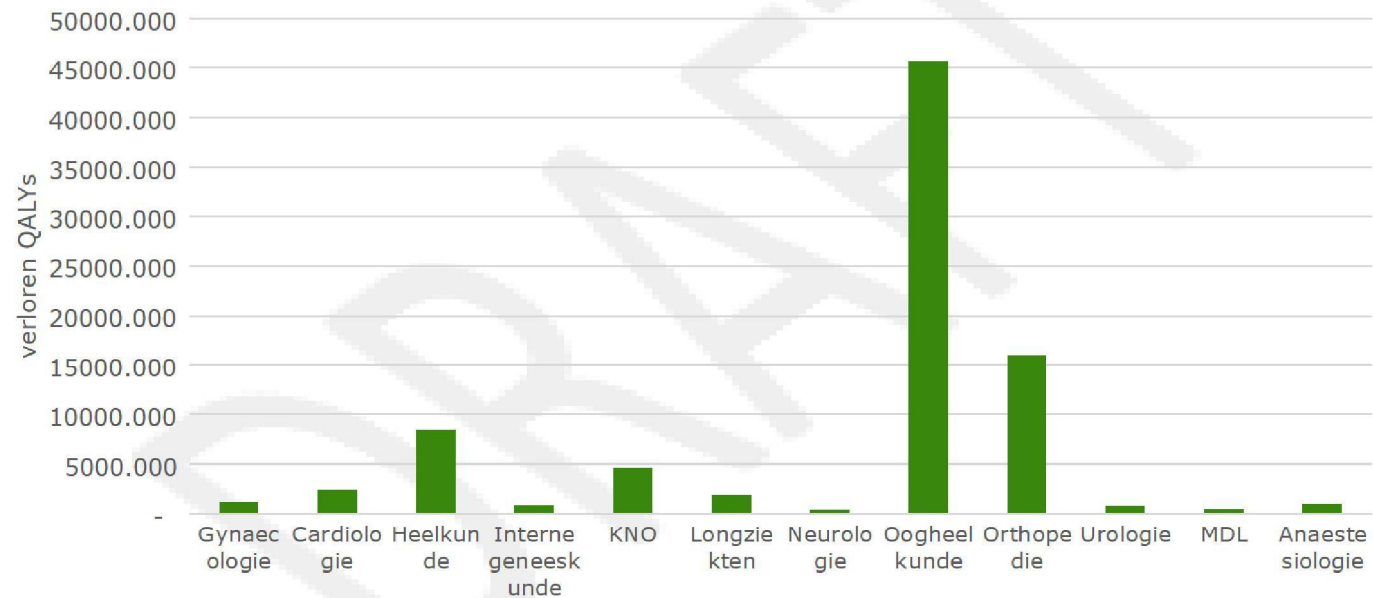
Wegval aantal patiënten MSZ (NZa-rapportage)

Figuur 5 Aantal patiënten in het onderhanden werk 2018-2020 per week

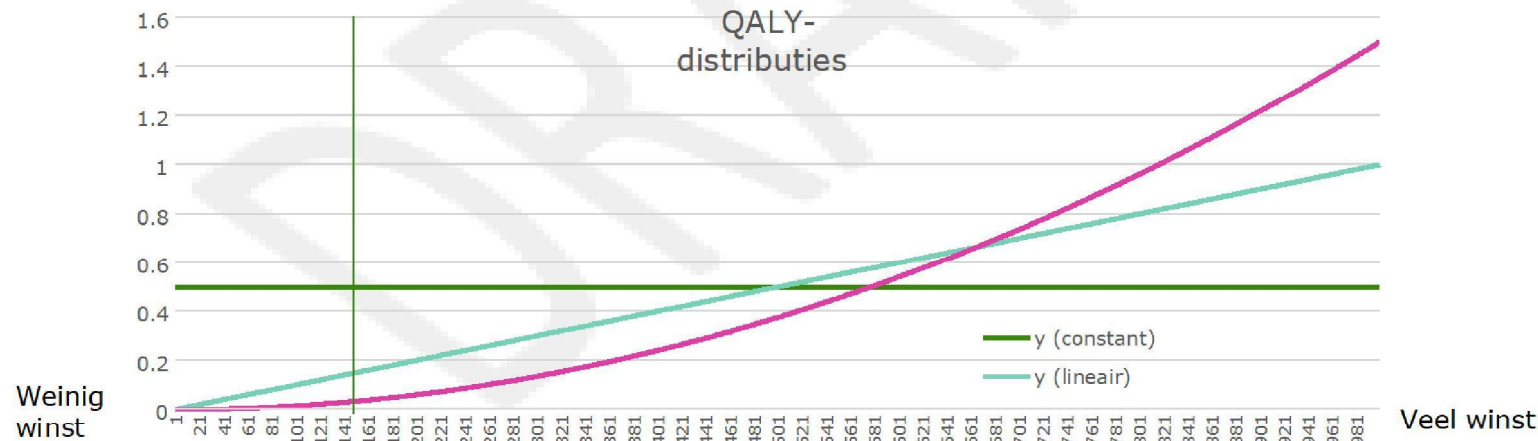
Geschatte QALY-verliezen per specialisme

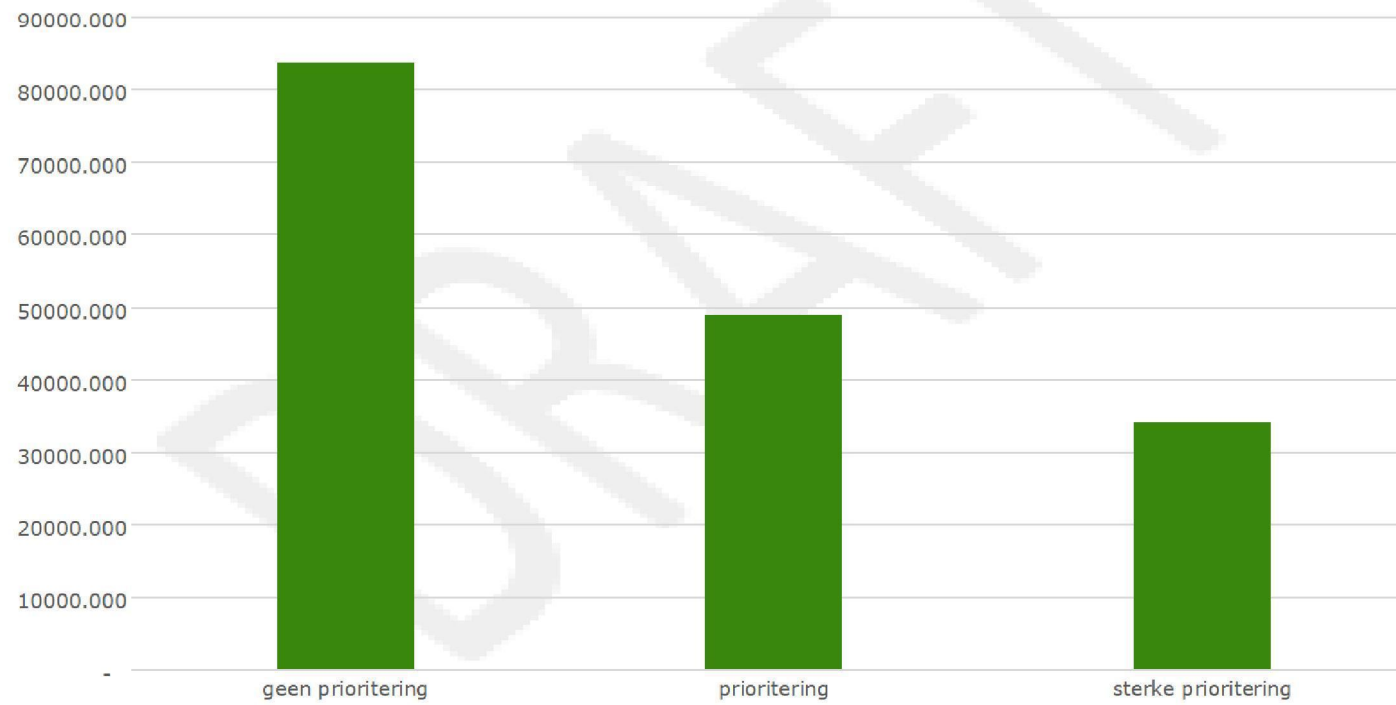
Effect van prioritering binnen aandoening

- Gemiddelde QALY-winst per behandeling kent een verdeling over de patiënten → Sommige patiënten kennen meer winst dan anderen
- Bij uitval vindt mogelijk selectie plaats van patiënten met weinig QALY-winst door behandeling

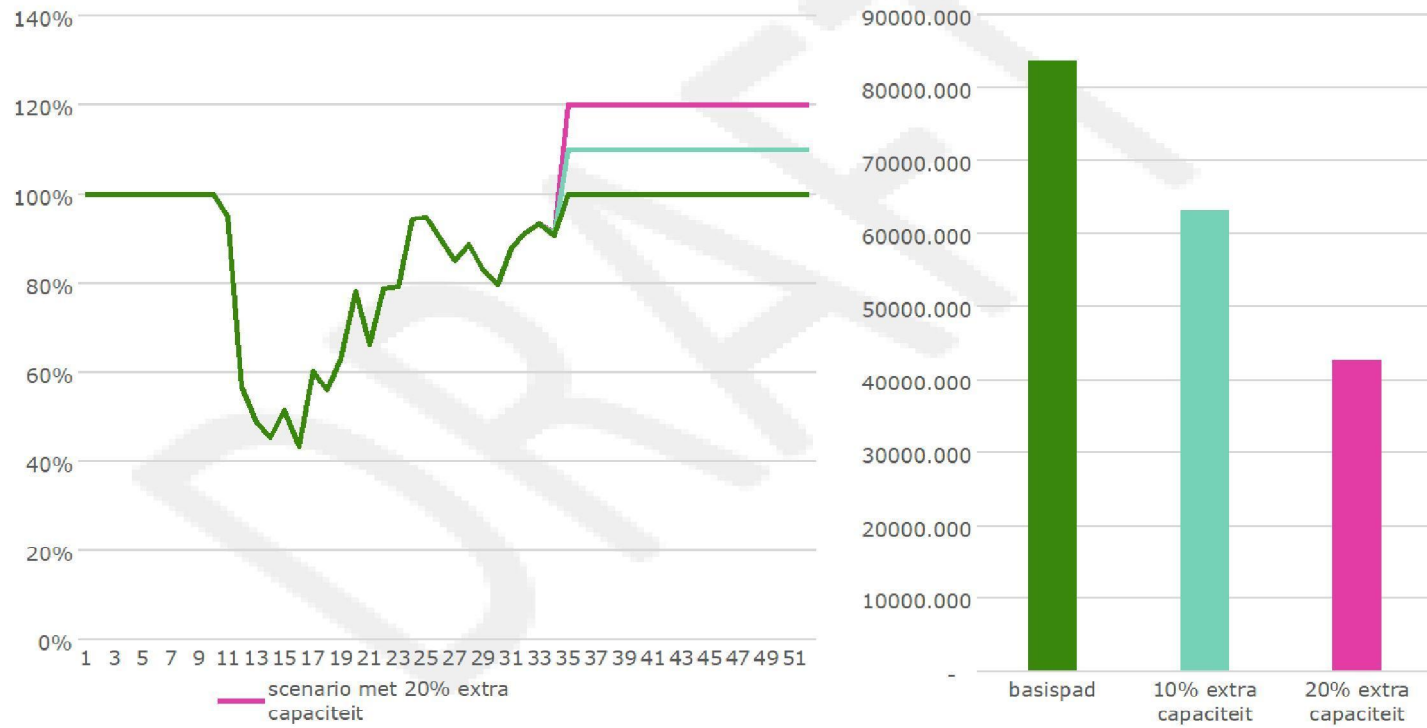

Effect van prioritering op urgentie

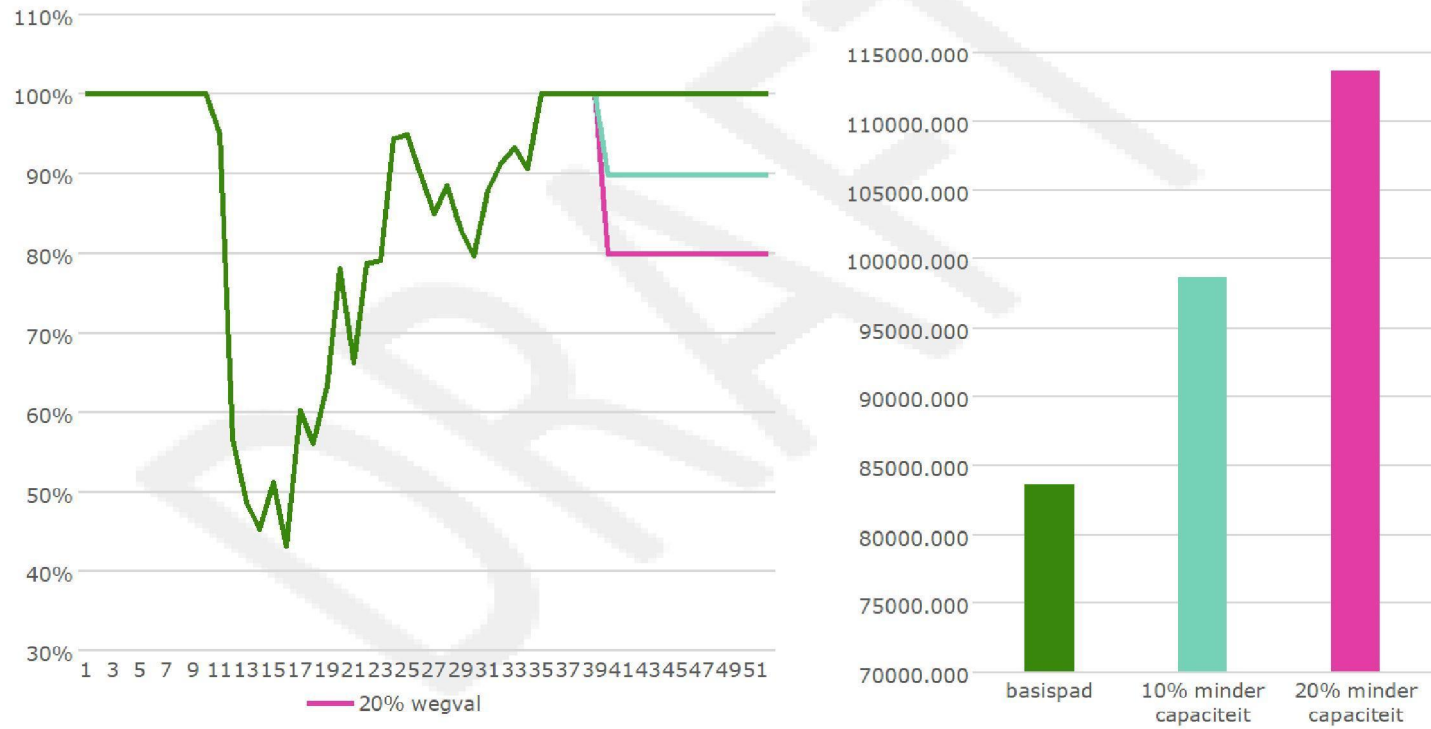

Scenario met inhaalzorg

Scenario met tweede golf

Enkele gevoeligheden van de analyse

1. Eerste keer dat QALY-winsten per behandeling in kaart worden gebracht
  - Dit legt mogelijke verschillen in (kosten-)effectiviteit van specialismen bloot
  - Prioritering van oogzorg?
2. De deelschatting laat aanzienlijk QALY-verlies zien.
  - Geen directe vergelijking te maken met schade COVID-19, schade economie, etc.
  - Referentiekader: wat zou er gebeurd zijn in alternatieve scenario's?
3. Grote onzekerheden in modelmatige schattingen en scenario-analyses

Limitaties en onzekerheden

- Veranderingen tussen 2018 en 2020 niet meegenomen
- Omvang van de wegval van zorg is nog onzeker
- Slechts een deel van de schade in de MSZ geïdentificeerd:
  - Alleen MSZ-behandelingen en geen diagnosestelling en/of behandeling in de eerstelijns
- Mate van prioritering onbekend, onzekerheid rondom modelparameters
- Deel van de wegval kan mogelijk worden verklaard door positieve effecten lockdown (infecties, ongevallen, cardiologie?)

Informatieverzameling en validatie model

- Belang van validatie en goede framing van de boodschap
- Klankbordgroep klinische professionals:
  - Mate van wegval van de geselecteerde aandoeningen
  - Mate en manier van prioritering binnen aandoeningen
  - Mogelijkheden tot inhaalzorg/uitbreiding capaciteit
- Klankbordgroep intern/NZa/ZIN:
  - Methode opstellen 'QALY-tables'
  - Benadering vanuit aanbieder ipv patiënt
  - Effect van uitstel van behandeling
  - Relevante alternatieve scenario's

Dank voor uw aandacht!

DRAFFT

Extra slides

DRAFT

Technische slide: selectie van aandoeningen

Gynaecologie	Cyclusstoornis	Incontinentie / prolaps			
Cardiologie	Angina pectoris, stabiel	Atrium fibrilleren / flutter	Chronisch hartfalen	Impuls- en geleidingsstoornissen	Overige hartklachten
Heelkunde	P.A.O.D. (Perifeer arterieel occlusief vaatlijden)	Cholecystitis / cholelithiasis	Appendicitis	Aneurysma aorta	Hernia femoralis / inguinalis
Intern	Niertransplantatie	Diabetes mellitus	HIV infectie		
KNO	OMA, OME, tubadysfunctie, chronische OM	Perceptieve slechthorendheid	Ziekten van adenoid en tonsillen	Sinusitis	
Longziekten	COPD	Astma	Slaap-aandoeningen		
Neurologie	Epilepsie	Multiple sclerose	Morbus Parkinson	Nervus medianus (inclusief CTS)	
Oogheelkunde	Cataract	Subretinale neovascularisatie	Glaucoom	Vaatafsluiting	Maculopathie/ Retinadefect / retinaloslating
Orthopedie	Arthrosis knie	Arthrosis bekken/ heup/bovenbeen	Meniscuslaesie	Arthrosis schoudergordel/ bovenarm	Voorste kruisbandlesie
Urologie	BPH/BH obstructie	Niersteen/Uretersteen	Blaasinfectie	Urge-incontinentie/ OAB	
MDL	Prikkelbaar darmsyndroom en Colitis ulcerosa	Morbus Crohn	Choledo-cholithiasis	Acute pancreatitis	
Anesthesiologie	Chronische neurogene lage rugklacht	(Sub)acut neurogene lage rugklacht	Perifere zenuwpijn (inclusief PHN)	Neurogeen cervicaal	

Literatuur-zoekopdracht

- Per aandoening de meest-voorkomende behandelingen opzoeken in richtlijnen en OpenDIS-Data
- Literatuur doorzoeken op basis van zoekwoorden van de behandeling + Cost-effectiveness, QALY, etc.
- Pragmatische zoekopdracht (niet systematisch): zoeken totdat geschikte artikelen zijn gevonden
- Bij meerdere artikelen worden de conservatieve schattingen gebruikt
- Eerste keer dat QALY-winsten per behandeling in kaart worden gebracht (!)

Voorbeeld: cataract

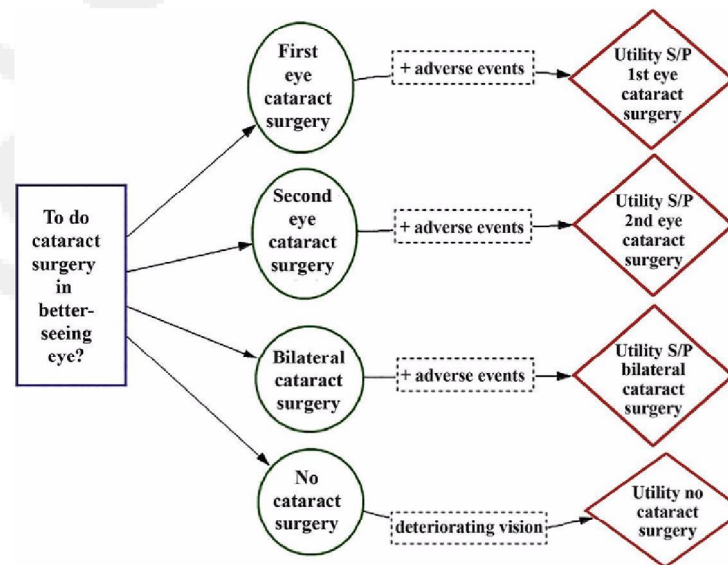
Cataract	246318	201110105
Complexe cataractoperatie Oog lens	15029	24262000
Dag/ Klin cumulatief >5 Oog lens	1	0
Dag/ Klin cumulatief 1-2 Oog lens	71	0
Dag/ Klin cumulatief 3-5 Oog lens	1	0
ICC Oogheekunde ICC	48	5880
Laser nastaar Oog lens	983	238970
Lensoperatie overig Oog lens	254	299640
Licht ambuland Oog lens	60844	5411185
Poli =1 met diagnostiek Oog lens	42228	7109600
Poli >4 Diagnostisch eenvoudig Oog lens	64	0
Poli >4 Diagnostisch uitgebreid Oog lens	89	57960
Poli >4 Oog lens	56	0
Poli 2-4 Diagnostisch eenvoudig Oog lens	8219	1998960
Poli 2-4 Diagnostisch uitgebreid Oog lens	3550	1298880
Poli 2-4 Oog lens	2968	482560
Standaard cataract operatie Met VPLD Oog lens	129	327600
Standaard cataract operatie Zonder VPLD Oog lens	111784	159616870

Voorbeeld: waarde van een staaroperatie

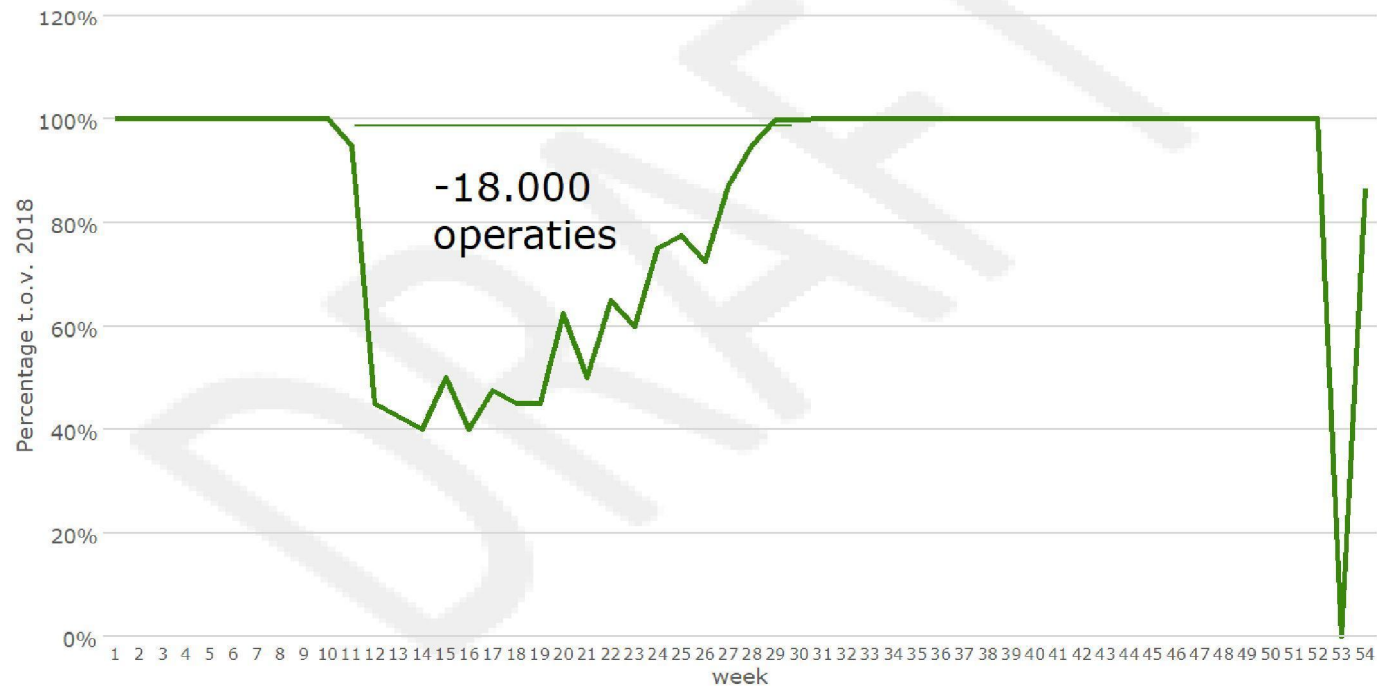
- Cataractzorg (213 mln): 127.000 staaroperaties in 2018
- Brown et al., 2019: Cost-utility analysis of cataract surgery in the United States for the year 2018

- 2.523 QALYs voor eerste oog
- 0.814 QALYs voor tweede oog
- 3.338 QALYs voor beide ogen
- Gemiddeld 1,7 QALY per operatie
- 216.000 QALYs in regulier jaar

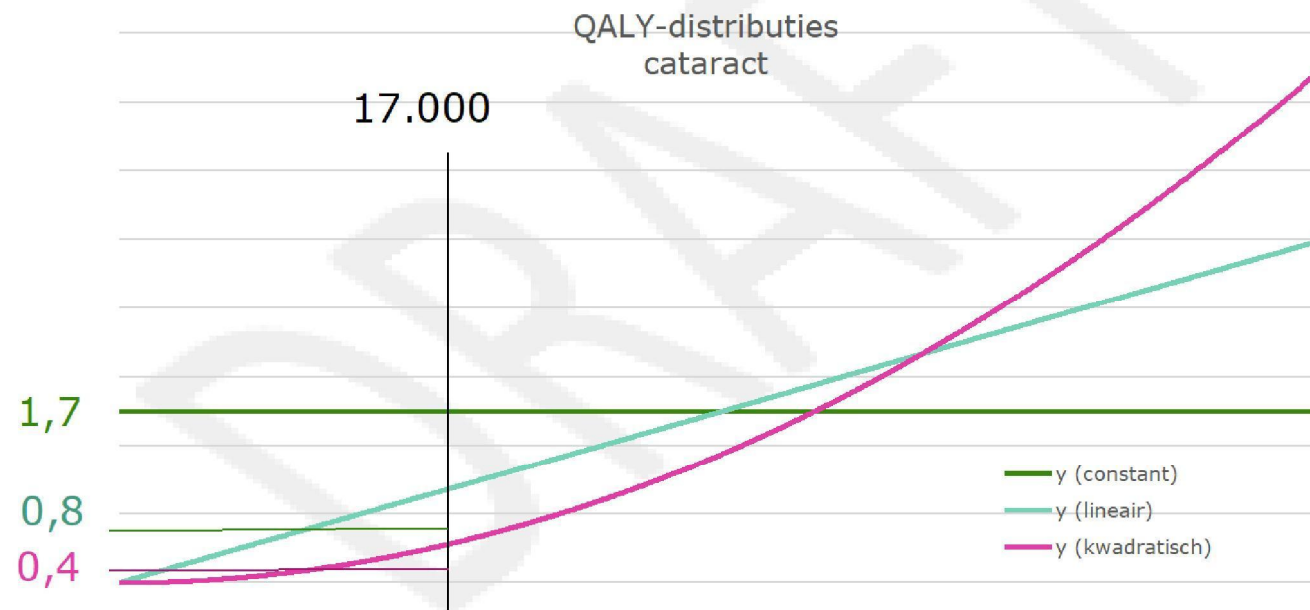

Voorbeeld: cataract

Voorbeeld Cataract

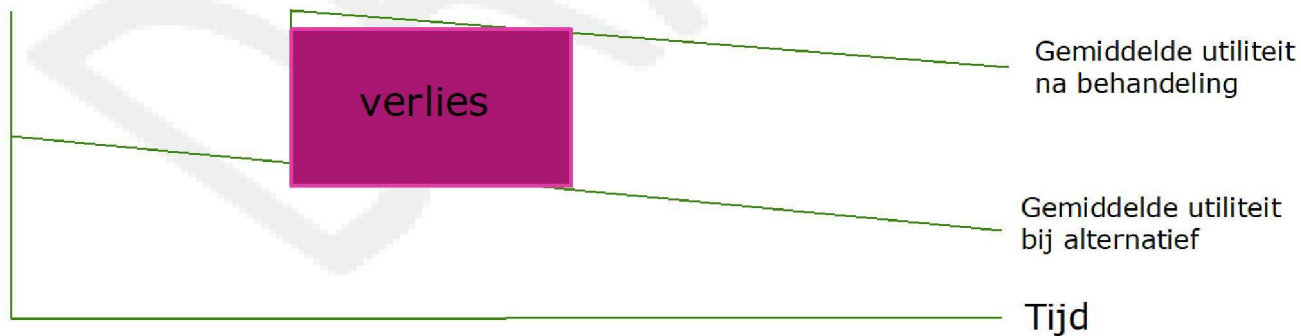

Effect van uitstel van behandeling

- Utiliteitsverschillen tussen interventie en alternatief kunnen worden gebruikt om het verlies per tijdseenheid te berekenen
- Uitstel betekent korter profiteren van utiliteitswinst door behandeling: verlies in QALYs
- Ziekteprogressie wordt meegenomen in alternatief van behandeling
- Complexe utiliteitspatronen over tijd kunnen de verliezen vertekenen

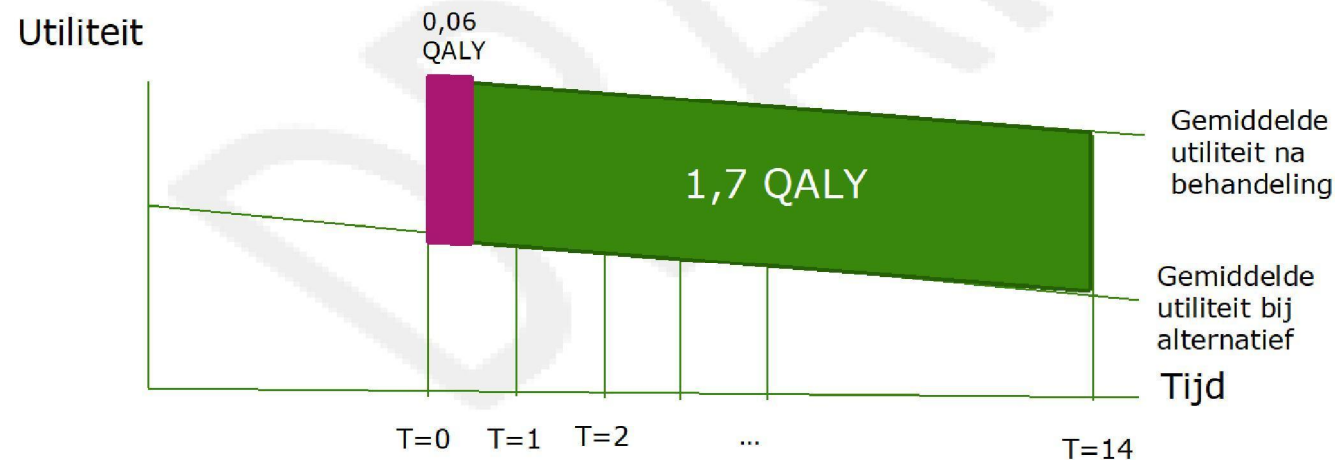
Utiliteit

Voorbeeld: Cataract

- Gemiddeld 1,7 QALY-winst over een periode van 14 jaar
- Gemiddeld 0,06 QALY verlies bij uitstel van 6 maanden
- Idem voor 2 patiënten uitstel van 3 maanden of 182 personen uitstel van een dag → gaat om het moment van inhalen van de operatie tov reguliere productie

Wat zijn de opties bij wegval zorg

1. Afstel (gehele QALY-verlies)
2. Uitstel (deel QALY-verlies)

Nb. Uitstel van een effectieve behandeling kost een patiënt altijd QALYs (maar altijd minder dan bij afstel)

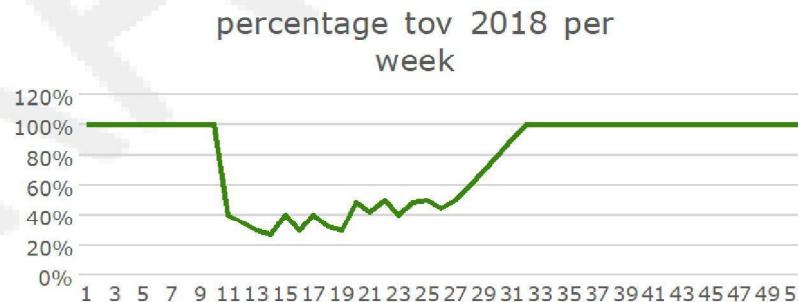
Idealiter: monitoren van patiënten die eigenlijk behandeld zouden worden, vastleggen of en wanneer inhaalzorg plaatsvindt (en het effect op de gezondheid)

Alternatief: modelleren

Model uitstel zorg: aannames basismodel

- Zorg is nu weer op 100% en blijft dat tot het einde van het jaar.
- Extra uitgaven om de zorg in te halen (dit jaar of volgende jaren) wordt gezien als afwijking van het basispad (alternatief scenario)
- Er was al beperkte capaciteit (wachlijsten). Capaciteit kan niet kosteloos worden uitgebreid
- Dit betekent dat inhaalzorg ten koste gaat van andere (nieuwe) patiënten

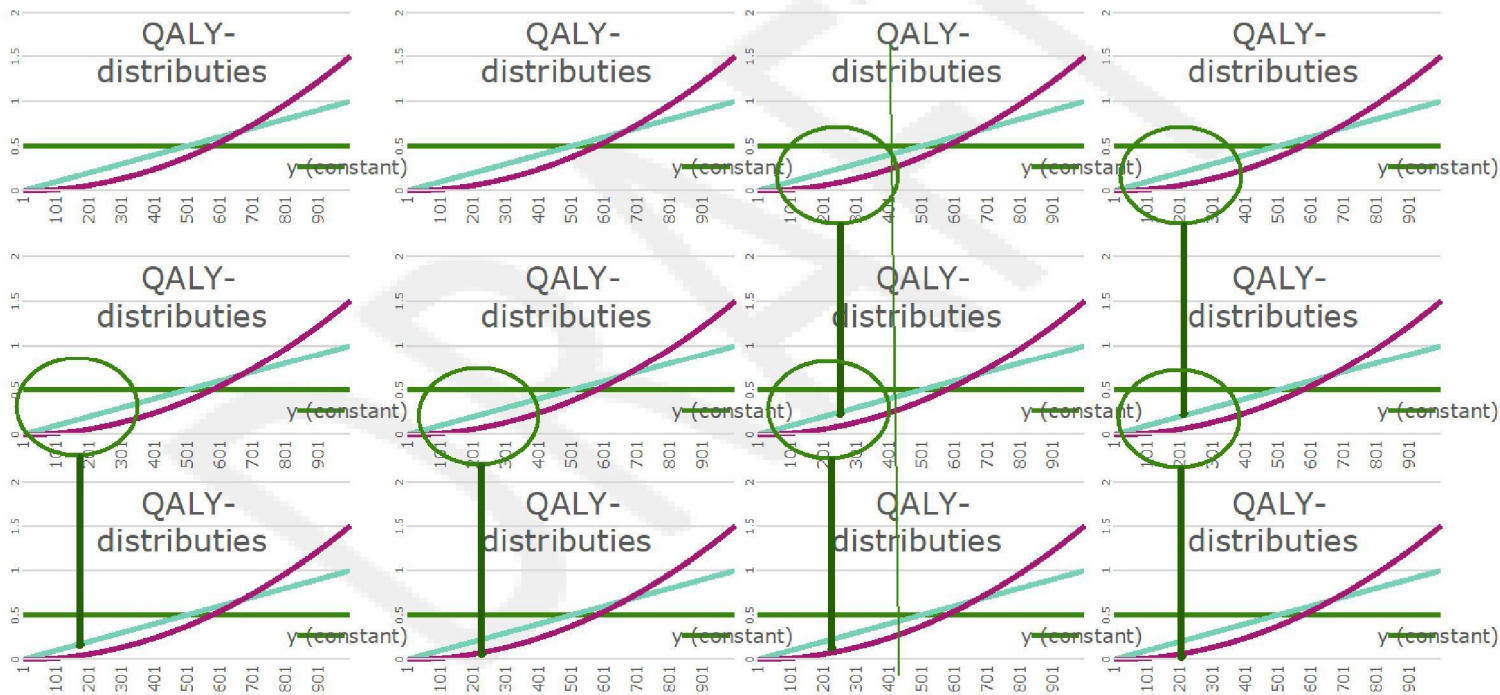

Model uitstel zorg

- Aanbodzijde: In 2020 zijn X operaties minder uitgevoerd dan voorgaande jaren
- Gegeven een bepaalde verdeling (prioritering) heeft dat Y QALYs gekost
- Vraagzijde: als alle x patiënten afzien van een operatie, is het QALY-verlies Y en verandert er niets
- Als alle x patiënten de operatie later inhalen, nemen ze een plaats in van een nieuwe patiënt, die langer moet wachten, weer de plaats inneemt van een andere patiënt
- Alle patiënten schuiven een plek op (langere wachttijden)

Dynamisch model: effect van uitstel

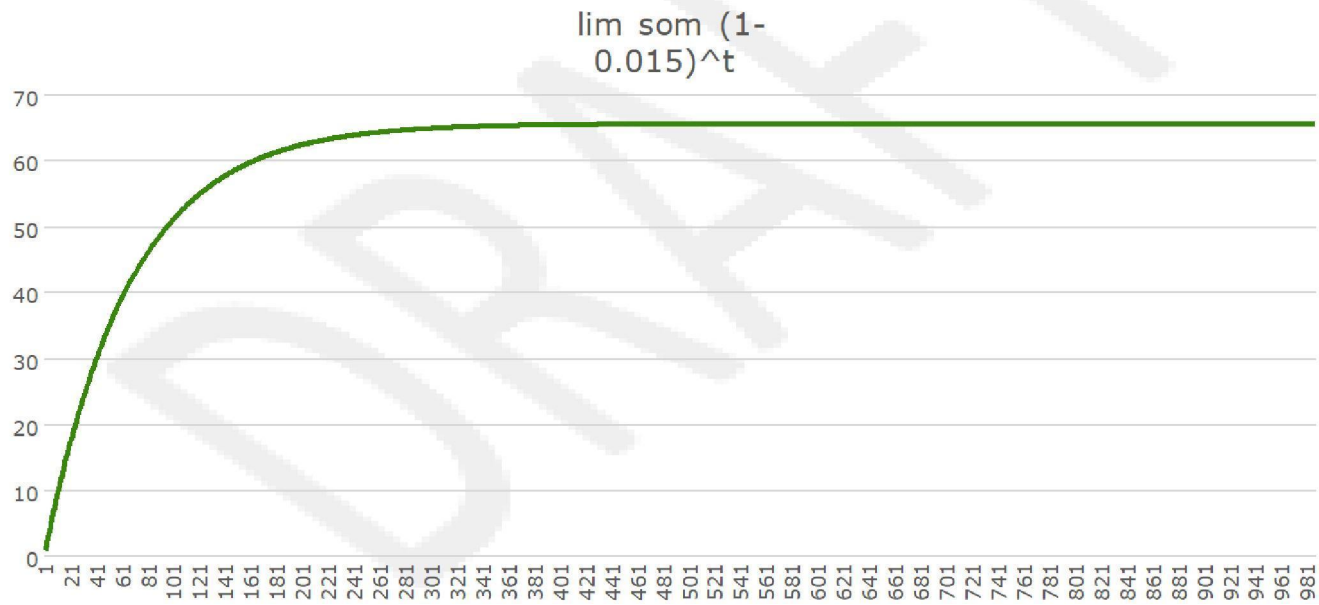

Hilberts hotelkamerparadox

DRAFT

De limiet van 1,5% verdiscontering

Effect van uitstel van behandeling

- Utiliteitsverschillen tussen interventie en alternatief kunnen worden gebruikt om het verlies per tijdseenheid te berekenen
- Uitstel betekent korter profiteren van utiliteitswinst door behandeling: verlies in QALYs
- Ziekteprogressie wordt meegenomen in alternatief van behandeling
- Complexe utiliteitspatronen over tijd kunnen de verliezen vertekenen

Effect van uitstel van zorg (6mnd)

- Gemiddeld schatting uit model obv uitstel zorg: ongeveer 6 procent per 6 mnd
- In overeenstemming met Ribera 2017 die kijkt naar uitstel van TAVI
- Impliceert een discontovoet van 6%
- Wellicht dat minder waarde aan toekomstige wachtende patiënten wordt toegekend bij de verwachting van extra middelen om wachtlijsten te beperken
- Mogelijk overschatting door divergerende utiliteiten behandeling en alternatief

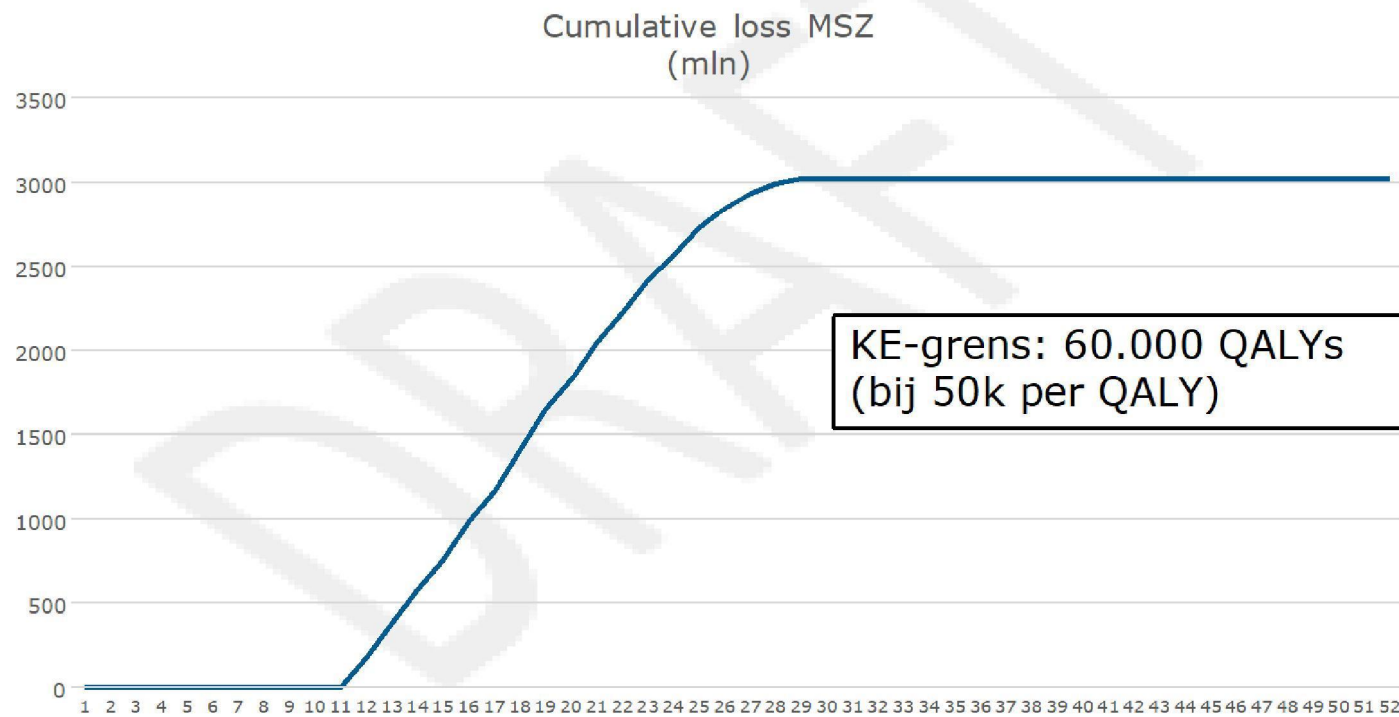

Kosteneffectiviteitsdilemma

- Als het gezondheidsverlies door uitstel van zorg beperkt is, dan is dat goed nieuws voor de volksgezondheid
- Maar slecht nieuws voor de marginale kosteneffectiviteit van zorg
- Als deze boven de 80.000 euro per QALY uitkomt, dan is het de vraag of je de wegval überhaupt moet inhalen
- Sterker nog, vanuit maatschappelijk perspectief zou je de zorg jaarlijks willen stilleggen
- Dus of de wegval heeft grote schade veroorzaakt, of zorg is niet kosteneffectief

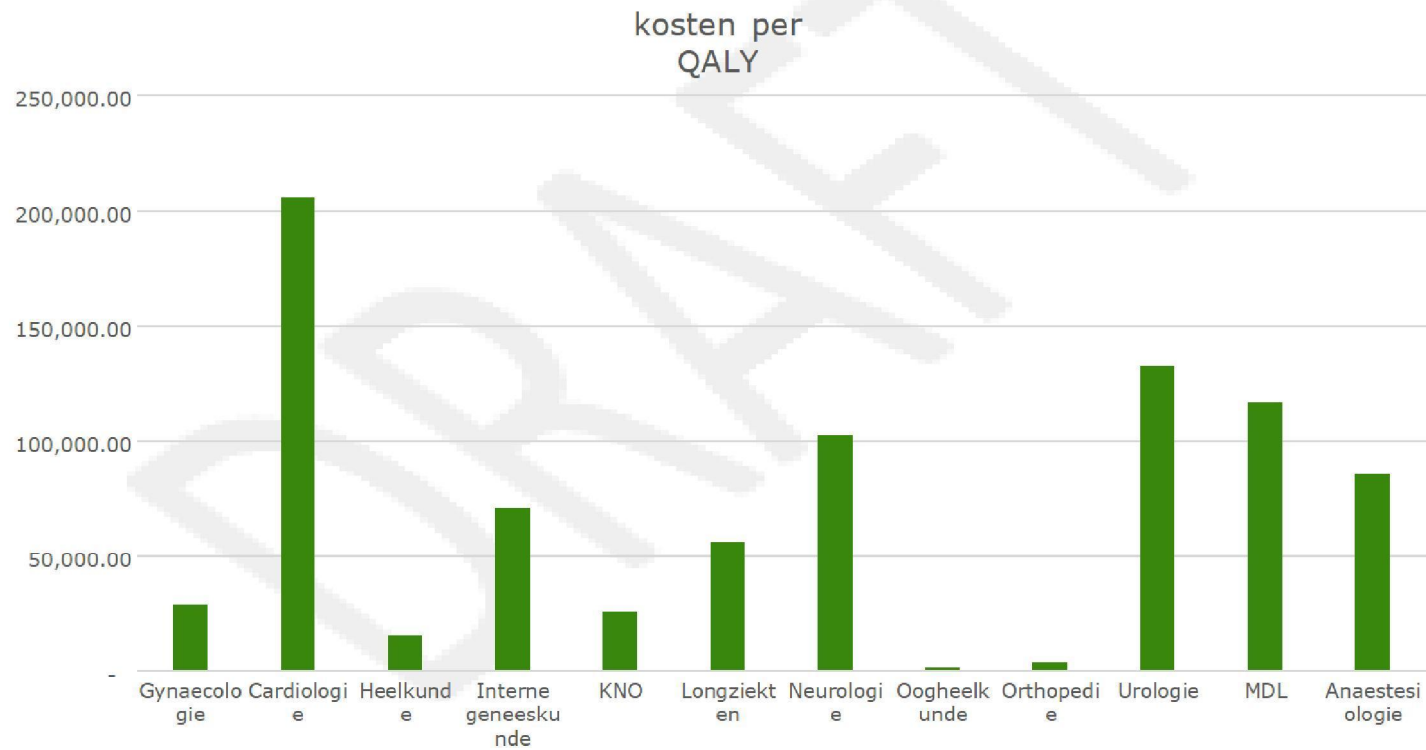

Kosteneffectiviteitsgrens wegval zorg (hele MSZ)

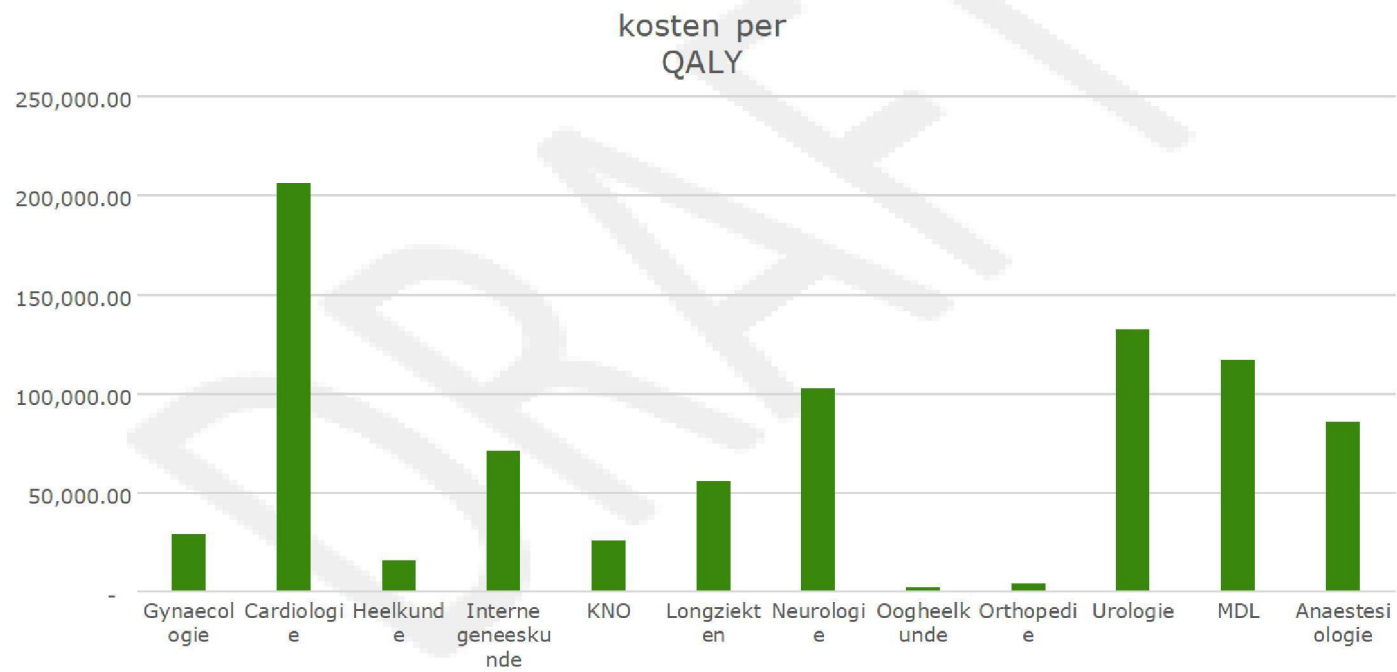

Kosteneffectiviteit wegval basispad per specialisme

KE bij prioritering

Is er een afruil tussen COVID en reguliere zorg?

- 'Wat zou er gebeurd zijn als de zorg niet was afgeschaald?'
- 'Moet de reguliere zorg minder worden stilgelegd bij een tweede golf?'
- Beleidsalternatieven zijn onzeker en relevante informatie mist:
  - Hoeveel personen mijden alsnog zorg?
  - Hoeveel personen extra zouden besmet raken?
  - Wat is het effect op de IC-capaciteit?
  - Selectie van 'effectieve' specialismen?
  - Zou er voldoende personeel/apparatuur zijn?

Overzicht van gezondheidseffecten

